

25 Ιανουαρίου 2020

Ο ασπροπάρης και το κερκινέζι, τα χαρακτηριστικά είδη αρπακτικών στην περιοχή των Τρικάλων

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Οικολογία & Κλιματική Κρίση, Αρχιτεκτονική & Περιβάλλον
\(χλωρίδα-πανίδα\)](#)

Η φωτογραφία που επισυνάπτονται είναι του Δημήτρη Βαβύλη προς χρήση από το ΑΠΕ-ΜΠΕ)

«Ο νομός Τρικάλων χαρακτηρίζεται από μεγάλη ετερογένεια βιοτόπων: ψηλά βουνά, λόφοι και πεδιάδα συνθέτουν ένα τρισδιάστατο μωσαϊκό. Αυτή η ποικιλία οικοσυστημάτων έχει σαν αποτέλεσμα μια πλούσια βιοποικιλότητα με μεγάλη ποικιλία ειδών. Όπως σε κάθε ισορροπημένο οικοσύστημα η πληθώρα ειδών προσελκύει πολλούς κορυφαίους θηρευτές ειδικά τα αρπακτικά πουλιά. Από τα 48 είδη ημερόβιων και νυκτόβιων αρπακτικών πουλιών της χώρας, τα 31 (65%) έχουν καταγραφεί στον νομό Τρικάλων, ενώ τα 23 από αυτά αναπαράγονται». Αυτά επισημαίνει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο Δημήτρης Βαβύλης, ορνιθολόγος και τοπικός υπεύθυνος του δικτύου ενάντια στα δηλητηριασμένα δολώματα για την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. Ο ίδιος αναφερόμενος στους μόνιμους κατοίκους, τονίζει μεταξύ άλλων, πως κάποια από τα αρπακτικά πουλιά επιλέγουν να περάσουν όλη τη χρονιά στην περιοχή, για να εξηγήσει: «Το πιο κοινό αρπακτικό είναι η γερακίνα και ίσως αυτός είναι ο λόγος που ο Τρικαλινός συνθέτης Κ. Βίρβος την έκανε “πρωταγωνίστρια” σε ένα από τα πιο γνωστά του τραγούδια, “Της Γερακίνας Γιός”. Απαντάται σχεδόν παντού από τον κάμπο μέχρι την καρδιά της Πίνδου. Ο εμβληματικός χρυσαετός, ακόμη κατοικεί στις βουνοκορφές του Κόζιακα και της Τριγγιάς, εκμεταλλευόμενος την πληθώρα χελωνών που είναι και η αγαπημένη του

τροφή. Περίπου 1-2 ζευγάρια αυτού του μυθικού πουλιού έχουν πλέον απομείνει στην ευρύτερη περιοχή. Στους βράχους των Μετεώρων κατοικεί το πιο γρήγορο ζώο του κόσμου, ο πετρίτης, που σε κάθετη εφόρμηση μπορεί να φτάσει σχεδόν τα 400 χλμ./ώρα. Το ακριβοθώρητο χρυσογέρακο, είδος συγγενικό του Πετρίτη, επίσης μοιράζεται τα ίδια βράχια με αυτόν. Από τα περίπου 60 ζευγάρια της χώρας τα 4-5 βρίσκονται στην περιοχή».

Ο Δημήτρης Βαβύλης μιλάει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ και για τους χειμωνιάτικους επισκέπτες: «Τον χειμώνα η φύση πέφτει σε νάρκη. Τα πουλιά σχεδόν δεν κελαηδούν και η γη περιμένει την άνοιξη. Έτσι και τα αρπακτικά πουλιά που διαβιούν στην περιοχή τον χειμώνα είναι λιγότερα. Εξαίρεση αποτελεί η γερακίνα και ο χειμωνόκιρκος. Εκατοντάδες αν όχι χιλιάδες γερακίνες κατακλύζουν τον Θεσσαλικό κάμπο από διάφορες μεριές της Ελλάδας. Εκεί η ανεύρεση τροφής είναι πιο εύκολη και αν κάποιος παρατηρήσει προσεκτικά θα δει ότι κάθε καλό σημείο θέας (ένα ψηλό δέντρο, μια κολώνα της ΔΕΗ) καταλαμβάνεται από μια γερακίνα που εποπτεύει από εκεί τον χώρο ψάχνοντας τη λεία της. Ο χειμωνόκιρκος, όπως μαρτυρεί και το όνομα του, είναι ένα πουλί που εμφανίζεται στην Ελλάδα τον χειμώνα. Ο θεσσαλικός κάμπος είναι ο ιδανικός κυνηγότοπος για αυτόν. Το ασημένιο-γαλάζιο σώμα του με τις μαύρες άκρες φτερών είναι χαρακτηριστική φιγούρα του χειμώνα που πετάει χαμηλά πάνω από τα χωράφια προσπαθώντας να εντοπίσει κάποιο θήραμα».

Αδιαμφισβήτητα, σημειώνει επίσης ο κ. Βαβύλης, πως δύο είναι τα χαρακτηριστικά είδη αρπακτικών του νομού Τρικάλων την άνοιξη, ο ασπροπάρης και το κερκινέζι, για να εξηγήσει: «Ο ασπροπάρης είναι ο μικρότερος γύπας της Ευρώπης και ο μόνος που μεταναστεύει. Φτάνει στην Ελλάδα στα μέσα Μάρτη και φεύγει στις αρχές Σεπτεμβρίου. Είναι το πιο σπάνιο και απειλούμενο είδος πουλιού της χώρας και μπορεί κανείς πλέον να τον δει μόνο στα Μετέωρα, τη Θράκη και στην Ήπειρο στα σύνορα με την Αλβανία. Το πάλαι ποτέ βασίλειο του ασπροπάρη, τα Μετέωρα, φιλοξενούσαν τη δεκαετία του 80' πάνω από 50 ζευγάρια του είδους. Το 2019 είχαν απομείνει στην περιοχή μόνο δυο αρσενικά πουλιά... Κύρια αιτία για την κατάρρευση του πληθυσμού του είδους είναι τα δηλητηριασμένα δολώματα, κοινώς φόδες, που μπαίνουν παρανόμως στην ύπαιθρο. Ο Ασπροπάρης ως πτωματοφάγο πουλί τρέφεται από τα δηλητηριασμένα ζώα και δηλητηριάζεται και ο ίδιος δευτερογενώς». Από το 2012 έως και σήμερα, σύμφωνα με τον κ. Βαβύλη, γίνονται εντατικές προσπάθειες στην περιοχή από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία στο πλαίσιο δύο προγραμμάτων LIFE («Η Επιστροφή του Ασπροπάρη», «Ζωή για τον Ασπροπάρη») για να ανασχεθεί η εξαφάνιση του είδους, για να καταλήξει τονίζοντας: «Το πουλί-σύμβολο της πόλης των Τρικάλων είναι το κερκινέζι. Αυτό το μικρό μεταναστευτικό γεράκι φτάνει στην περιοχή στις αρχές

Μάρτη και η “παπαγαλίσια” του φωνή αποτελεί κομμάτι του ηχοτοπίου της πόλης. Η ιδιαιτερότητα του συγκεκριμένου είδους είναι ότι έχει επιλέξει τα κτήρια της πόλης να κάνει της φωλιές του. Περισσότερα από 200-300 ζευγάρια φωλιάζουν λοιπόν στο κέντρο της πόλης των Τρικάλων, καθιστώντας την επάξια την «πόλη των γερακιών» της Ελλάδας. Κάθε μέρα εφορούν από τις φωλιές τους στα χωράφια περιφερειακά της πόλης για να τραφούν με ακρίδες, άλλα έντομα και μικρά τρωκτικά. Αξίζει να σημειωθεί ότι πρόκειται για έναν «βιολογικό σύμμαχο» του αγρότη καθώς κάθε ζευγάρι κερκινεζιών καταναλώνει 160 ακρίδες την μέρα. Ένα ακόμη εμβληματικό είδος που καταφθάνει την άνοιξη, είναι ο κραυγαετός, 3-4 ζευγάρια του οποίου φωλιάζουν στα δάση των Χασίων/Αντιχασίων και τρέφονται γύρω από τον Ίωνα και Πηνειό ποταμό».

Σε όλα τα παραπάνω προσθέτει και τους κυνηγούς της νύχτας. Όταν η νύχτα πέφτει, τον ρόλο του κυνηγού, εξηγεί, αναλαμβάνουν τα νυκτόβια αρπακτικά ή αλλιώς οι κουκουβάγιες όπως είναι ευρέως γνωστά. Από τα 9 είδη νυκτόβιων αρπακτικών της χώρας τα 6 απαντώνται στην περιοχή και μάλιστα τα 5 αυτά μέσα στον αστικό ιστό. Οι νανόμπουφοι πετούν συνεχώς πάνω από την κεντρική γέφυρα των Τρικάλων χρησιμοποιώντας το ποτάμι ως έναν άορατο διάδρομο, η τυτώ караδοкеί στα παλιά σπίτια του Βαρουσίου, ο γκιώνης καλεί υπομονετικά από κάποιο ψηλό δέντρο, η κουκουβάγια στέκεται στα σύρματα του ρεύματος περιμένοντας κάποιο τρωκτικό να ξεμυτίσει ενώ ο χουχουριστής παραμονεύει δίπλα από το ρολόι του Φρουρίου. Λίγο έξω από την πόλη και σε βραχώδεις περιοχές βρίσκεται ο κυρίαρχος της νύχτας, ο μπούφος, που τόσο τον αδικεί το όνομα του. Για να καταλήξει μιλώντας για τα είδη που χάθηκαν: «Δύο εμβληματικά είδη που φώλιαζαν στην περιοχή των Τρικάλων έχουν πλέον εξαφανιστεί. Ο γυπαετός και το όρνιο. Αμφότερα είναι γύπες και άρα πτωματοφάγα πουλιά και εξαφανίστηκαν και αυτά εξαιτίας των δηλητηριασμένων δολωμάτων. Τα όρνια τουλάχιστον μέχρι το 1996 φώλιαζαν σε μεγάλη αποικία στα βράχια του Κοτρωνίου ενώ ακόμη παλιότερα στα Μετέωρα. Ο γυπαετός εξαφανίστηκε και αυτός στις αρχές της δεκαετίας του '90 και έκτοτε δεν έχει παρατηρηθεί ποτέ.

Πηγή: ekirikas.com